

Foto: Øystein Paulsen

Status og råd

Hummerbestanden langs norskekysten er kraftig redusert sammenlignet med 1950- og 60-årene. Høsten 2008 ble det innført nye bestemmelser for fiske etter hummer. Det ble registrert en oppgang i fangstrate i 2009 og 2010, men fangstraten er likevel fortsatt betydelig lavere enn den var for 50 år siden.

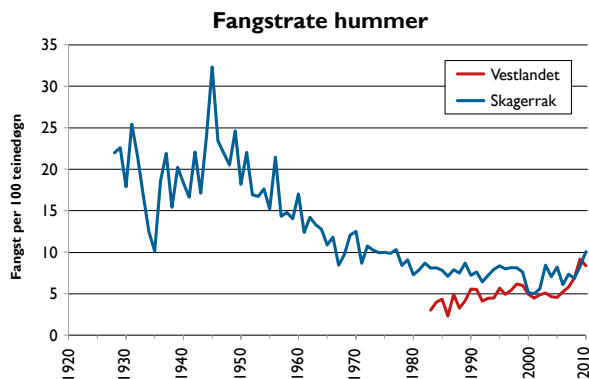
Bestandssituasjonen

Hummerbestanden langs norskekysten overvåkes av Havforskningsinstituttet. Overvåkingen baserer seg på innsamling av fangstdata fra ca. 80 hummerfiskere fra Hvaler i øst til Møre i nordvest. Deler av dataserien er unik ved at den kan føres tilbake til 1928. Fiskerne oppgir hvor mange hummer de får per teinedøgn i forbindelse med det årlige hummerfisket. I tillegg foretar Havforskningsinstituttet detaljerte målinger av fangstene fra enkeltfiskere i utvalgte kystavsnitt. Figuren viser fangstutviklingen for hummerfisket fra 1928 til 2009. Selv om fangstene i 2010 har økt, er hummerbestanden likevel på et historisk lavt nivå.

I 2007 startet Havforskningsinstituttet et samarbeid med fritidsfiskere for å evaluere effektene av de nye reguleringene i 2008. I 2010 har rundt 200 fritidsfiskere sendt inn fangstrapporter. Rapportene gir mulighet til å følge utviklingen i hummerfangster på regionnivå. Fangstrapportene viser at det er klare forskjeller i fangstrate i forskjellige regioner, der Østlandet hadde et meget godt fiske i 2010.

Urapporterte fangster

En nylig avlagt doktorgradsavhandling ved Havforskningsinstituttet viser at fangstene på Sørlandet (Risør til Lindesnes fyr) i 2008 var 14 ganger høyere enn det som blir innrapportert. Fritidsfisket står for 66 % av hummerfangstene. I tillegg ble kun 23 % av hummeren fanget av yrkesfiskere rapportert. En stor andel av hummerfisket kan derfor karakteriseres som IUU-fiske (illegalt, uregulert og urapportert). Det er dessverre ingen totaloversikt over antall yrkesfiskere og fritidsfiskere som fisker hummer. Den totale innsatsen er uregulert, og hoveddelen av fangsten forblir urapportert. Dette er en alvorlig problemstilling for forskningen, siden kunnskap om innsats og total fangst er et viktig element for å kunne gi gode råd til forvaltningen. Havforskningsinstituttet anbefaler at det kommer på plass en registreringsordning for alle yrkesfiskere og fritidsfiskere som deltar i hummerfisket.

Fangst per 100 teinedøgn for Skagerrak (fra 1928) og Vestlandet (fra 1983).
Catch per 100 trap days for Skagerrak (from 1928) and the West coast (from 1983).

Hummer – *Homarus gammarus*

Utbredelses-, gyte- og beiteområde:

På stein- og grusbunn, helst hvor de kan lage huler med flere innganger. Vanligst fra 5–40 meters dyp. Langs kysten fra svenskegrensen til Trøndelag, og sporadisk i Nordland, for eksempel Tysfjord.

Alder ved kjønnsmodning: 5–7 år.

Størrelse ved kjønnsmodning: 76–85 mm ryggskjold (22 til 25 cm total lengde). Minst ved Hvaler, gradvis større mot vest og nord.

Maksimal alder: 60 år (engelsk eksemplar).

Maksimal størrelse: Fanges sjeldent over 130 mm ryggskjold (35 cm total lengde).

Biologi: Spiser stort sett det den kommer over, spiker er funnet i magen! Kan ta fisk i bakholdsangrep. Yngel under 7 cm er aldri påvist i utbredelsesområdet. Bunnslår ved ca. 3–4 cm total lengde. Larven har fire pelagiske stadier (juli–august), men bare de to første stadiene er funnet på planktontokt. Larvene i de to siste stadiene er dyktige svømmere.

Nøkkeltall:

OFFISIELT LANDET FANGST AV HUMMER I 2010:
57 tonn

VERDI AV HUMMER I 2010: 11,8 millioner kroner
Kilde: Fiskeridirektoratet

TOTAL FANGST: Ukjent

Fakta om bestanden:

Hummerfisket i Norge har lange tradisjoner, og det har hatt stor betydning for kystbefolkningen i de sørlige og vestlige delene av landet. I etterkrigstiden frem til 1960-tallet var Norge blant de land i Nord-Europa med de største fangstene av hummer. Fangstene lå årlig på mellom 600 og 1000 tonn. De siste 25 årene har de offisielle fangstene vært under 100 tonn, og i 2009 viser tall fra Fiskeridirektoratet en fangst på kun 50 tonn.

Det naturlige utbredelsesområdet for hummer er fra Middelhavet til Polarsirkelen. I norske farvann er hummeren tallrik fra svenskegrensen til Trøndelag, men finnes mer sporadisk i Nordland. Det er en egen hummerbestand i Tysfjord.

Hummeren lever vanligvis på hardbunn fra 5 til 40 meters dyp. Om natten foretar den vandring på opptil 1 km, men vender tilbake til faste dagleier. Om sommeren foretar den regelmessige vandring opp på grunt vann, mens den om vinteren trekker til dypere vann og er lite aktiv.